

Bruselis, 2026 m. birželio 23 d.
(OR. en)

10765/26

SOC 414
ENER 414
ENV 774
ECOFIN 845
COMPET 792
COH 122

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Tarybai

Dalykas: Tarybos išvadų „Būstas: demografiniai pokyčiai ir politikos formavimas“ projektas

1. Pirmininkaujanti valstybė narė parengė Tarybos išvadų „Būstas: demografiniai pokyčiai ir politikos formavimas“ projektą.
2. Socialinių klausimų darbo grupė šias išvadas nagrinėjo 2026 m. kovo 24 d., balandžio 24 d. ir gegužės 22 d.
3. Dėl šio pranešimo priede išdėstyto teksto projekto iš esmės susitarta.
4. Rengdamasis būsimam EPSCO tarybos posėdžiui, 2026 m. birželio 19 d. posėdyje Nuolatinių atstovų komitetas vėl nagrinėjo šį klausimą.
5. Todėl EPSCO tarybos prašoma 2026 m. birželio 29 d. posėdyje patvirtinti šio pranešimo priede išdėstytą Tarybos išvadų projektą.

**PROJEKTAS
TARYBOS IŠVADOS**

Būstas: demografiniai pokyčiai ir politikos formavimas

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA:

PALANKIAI VERTINDAMA:

1. 2025 m. gruodžio 16 d. Europos Komisijos priimtą Europos įperkamo būsto planą, kuriame pabrėžiama, kad namai yra mūsų bendruomenių pamatai, mūsų visuomenės bei demokratijos ir žmogaus orumo pagrindas. Europos įperkamo būsto planas, kuriame pripažįstama, kad būstas ir toliau priklauso valstybių narių, regionų ir miestų kompetencijai, yra pirmasis išsamus ES lygmens planas, kuriuo siekiama remti valstybių narių, regionų ir miestų pastangas spręsti būsto krizę ir šalinti įvairius jos padarinius, įskaitant socialinį aspektą.

PRIPAŽINDAMA, KAD:

2. būstas yra viena iš pagrindinių kiekvieno asmens gyvenimo atramų ir turi tiesioginį poveikį gyvenimo kokybei ir asmenų bei šeimų gerovei. Kaip pripažįstama Europos socialinių teisių ramsčio 19 principe, asmenims, kuriems to reikia, turi būti suteikiamas kokybiškas socialinis būstas arba teikiama parama aprūpinant kokybišku būstu. Tokia galimybė dažnai yra labai svarbus pirmasis žingsnis siekiant dalyvavimo darbo rinkoje ir užimtumo, o tai yra pagrindiniai tiek skurdo mažinimo, tiek konkurencingumo veiksniai.

3. Būstas yra kompleksinis klausimas dėl jo sąsajos su įvairiais tarpusavyje susijusiais sektoriais. Lygių galimybių gauti įperkama ir tinkama būstą užtikrinimui tenka labai svarbus vaidmuo sanglaudos, socialinės įtraukties ir teisingumo srityse, taip pat tai padeda skatinti, kad gyventojai galėtų gyventi jų pasirinktoje vietoje¹. Tokiomis galimybėmis taip pat remiami ekonominės veiklos rezultatai ir konkurencingumas, be kita ko, skatinant žiedinę ir atsparią ekonomiką ir palengvinant darbo jėgos judumą bei mobilumą mokymosi tikslais, užimtumą, taip pat talentų pritraukimą ir išlaikymą. Be to, taip sudaromos sąlygos šeimų kūrimui ar didinimui, taip padedant įveikti demografinius iššūkius.
4. Būstui būdingas svarbus aplinkosauginis aspektas: galimybė gauti įperkama būstą netoli darbo vietos, švietimo įstaigų ir esminių paslaugų sumažina važinėjimo į darbą poreikį, taip sumažinant spaudimą transportui ir išmetamą CO₂ kiekį, o tai daro teigiamą poveikį klimato kaitos švelninimui.
5. Be to, tokie demografiniai veiksniai, kaip gyventojų skaičius, amžiaus struktūra, vidutinė namų ūkių sudėtis ir gyventojų kėlimosi iš kaimo į miestą modeliai, atlieka svarbų vaidmenį formuojantis būsto poreikiams. Šie poreikiai valstybėse narėse ir net tos pačios valstybės narės regionuose labai skiriasi.
6. Būstas ir toliau priklauso valstybių narių kompetencijai. Nepaisant būsto politikos įvairovės valstybėse narėse, įvairūs iššūkiai ir galimybės pateisina bendradarbiavimą, tarpusavio mokymąsi ir keitimąsi gerosios praktikos pavyzdžiais visoje Europos Sąjungoje, kartu visapusiškai laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų.
7. 2025 m. spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo aptarti įvairūs būsto iššūkių, su kuriais susiduria daugelis Europos Sąjungos piliečių, aspektai, įskaitant galimybę gauti įperkama būstą, ir pabrėžta, kad šį klausimą būtina spręsti kuo skubiau.

¹ „Daug daugiau nei rinka“, Enrico Letta (2024 m.).

PABRĖŽDAMA, KAD:

8. daugelyje Sąjungos miestų, regionų ir valstybių narių būstas tapo visuomeniniu, daugialypiu ir kartų tarpusavio iššūkiu, darančiu poveikį sanglaudai, socialiniam, demografiniam ir aplinkos tvarumui, konkurencingumui ir visuomenės pasitikėjimui.
9. Urbanizacija, kurią skatina gyventojų kėlimasis iš kaimo į miestą ir užimtumo bei švietimo galimybių koncentravimasis miestuose, gilina būsto krizę. Žemės trūkumas, pernelyg griežtos taisyklės, augančios statybos sąnaudos ir spekuliacijos nekilnojamuoju turtu kai kuriais atvejais labai sutrikdė tinkamo būstų ūkio, reikalingo paklausai patenkinti, plėtotę ir ją iškraipė.
10. Kai kuriose vietovėse, ypač tose, kurias veikia dideli turizmo srautai ar kiti svarbūs veiksniai, trumpalaikės nuomos rinka dar labiau apsunkina įperkamo būsto teikimą visiems, o kitose vietovėse ji daro teigiamą poveikį turizmo skatinimui ir socioekonominiam vystymuisi, taip pat sudaro palankesnes sąlygas efektyviau naudoti būstų ūkį. Kai būstas vis dažniau laikomas spekuliaciniu turtu, o ne socialine gėrybe, būsto įperkamumas toliau mažėja.
11. Neigiamas klimato kaitos poveikis turi įvairių tiesioginių ir netiesioginių padarinių būstui, įskaitant jo projektavimą, statybą, renovaciją ir techninę priežiūrą, todėl reikia pritaikyti būsto politiką, kad būtų užtikrinta tvari ir atspari apstatyta aplinka. Be to, aplinkosaugos reikalavimai gali turėti įtakos įperkamo būsto statybos sąnaudoms. Šie reikalavimai yra itin svarbūs siekiant remti tvarumo tikslus, tačiau dėl jų gali padidėti išankstinių investicijų poreikiai. Todėl svarbu atsižvelgti į šį aspektą kaip į vieną iš veiksnių, darančių įtaką būsto įperkamumui, investicijoms ir pasiūlai, kartu atsižvelgiant į aplinkosaugos reikalavimų ilgalaikį teigiamą poveikį. Todėl vykdant būsto politiką reikia laikytis holistinio požiūrio, kuris apimtų įperkamumą, tvarumą ir aukštos kokybės būstus bei apstatytą aplinką, kartu skatinant efektyvų energijos vartojimą ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą.

12. Dar vieną Europos būsto iššūkio struktūrinio pobūdžio aspektą atspindi esminiai namų ūkių formavimosi ir būsto naudojimo modelių pokyčiai. Visoje ES būsto poreikiai auga sparčiau nei gyventojų skaičius, nes mažėja vidutinio namų ūkio dydis, žmonės užmezga partnerystes vėlesniame gyvenimo etape, vis dažniau gyvena skyrium, o tikėtina gyvenimo trukmė ilgėja, ir dažnai tai būna susiję su didesniu negalios paplitimu.
13. Būsto krizės poveikį labiausiai jaučia tam tikros su būstu susijusioje nesaugioje padėtyje gyvenančių gyventojų grupės, pavyzdžiui, jaunimas ir studentai, mažas pajamas gaunantys namų ūkiai, vienišos motinos ar vieniši tėvai, šeimos su vaikais, romų šeimos, taip pat pažeidžiamoje padėtyje esantys asmenys, įskaitant smurto dėl lyties aukas, vyresnio amžiaus asmenis ir asmenis su negalia. Be to, būsto krizės poveikis apima ir didėjančią benamystę, netinkamą ir nesaugų būstą. Be to, nors būsto krizė pirmiau minėtoms grupėms daro neproporcingą poveikį, ji taip pat daro vis didesnę poveikį vidutines pajamas gaunantiems namų ūkiams, įskaitant neatitinkančius socialinio būsto ar tikslinės paramos reikalavimų, tačiau negalinčius užsitikrinti tinkamo būsto rinkoje, pavyzdžiui, ypatingos svarbos darbuotojams (tokiems kaip sveikatos sektoriaus darbuotojai, mokytojai).
14. Tai, kad Europos visuomenė senėja, reiškia, kad daug vyresnio amžiaus asmenų lieka gyventi būstuose, kurie, visapusiškai gerbiant jų teisę į nuosavybę, gali nebeatitikti jų kintančių poreikių, kiek tai susiję su prieinamumu, prisitaikomumu ar įperkamumu. Jiems galėtų būti pasiūlytas, pavyzdžiui, įperkamas bendras būstas, bendruomeninis būstas ir kitos novatoriško būsto iniciatyvos, kuriomis skatinamas kartų solidarumas ir puoselėjamos bendros gyvenamosios erdvės. Šiame kontekste bendras kelių kartų atstovų gyvenimas gali sudaryti sąlygas vyresnio amžiaus asmenims toliau savarankiškai gyventi savo namuose ir kartu suteikti įperkamo būsto galimybių jaunesniems žmonėms. Toks požiūris gali padėti propaguoti naują kartų „sutartį“, laikantis Komisijos kartų tarpusavio teisingumo strategijos.

15. Jaunesnių kartų atstovams sunku gauti įperkamą ir tinkamą būstą, todėl būstai dažnai būna perpildyti, o būsto sąlygos – netinkamos. Tai gali sutrukdyti jaunimui, ypač jaunuoliams iš nepalankios aplinkos, naudotis viešosiomis paslaugomis ir švietimo, stažučių, pameistrystės ar užimtumo galimybėmis. Todėl tai gali apriboti jų finansinę nepriklausomybę ir padidinti jų socialinės atskirties riziką, ypač regionuose, kuriuose yra didelė infliacija ir ribota nuomos pasiūla.
16. Didelė dalis jaunuolių vis dar ne savo noru, o iš būtinybės gyvena su tėvais, nes savarankiškas gyvenimas yra finansiškai neįmanomas. Taigi, būsto įperkamumas yra vienas iš veiksnių, dėl kurių jaunuolių gebėjimas sukurti ar didinti šeimą ir realizuoti savo asmeninius siekius atsiranda pavėluotai arba tokiam gebėjimui trukdoma, kaip nurodyta 2023 m. spalio 11 d. Komisijos komunikate „Demografiniai pokyčiai Europoje. Veiksmų rinkinys“, kurį Taryba palankiai įvertino 2023 m. gruodžio 12 d. išvadose dėl demografinių pokyčių Europoje valdymo.
17. Netinkamas būstas² daro neproporcingą neigiamą poveikį moterims ir mergaitėms, visų pirma dėl mažesnių pajamų, didesnio skurdo lygio, didesnio vienišų motinų ar vienišų tėvų namų ūkių paplitimo ir nevienodų galimybių naudotis nuosavybės ir būsto teisėmis – visa tai atspindi platesnę struktūrinę nelygybę. Į šiuos veiksnius turėtų būti tinkamai atsižvelgiama rengiant būsto politiką ir ilgalaikes būsto programas, kuriomis siekiama visiems užtikrinti galimybę gauti tvarų, įperkamą ir tinkamą būstą.
18. Nepaisant akivaizdžios būsto pasiūlos ir paklausos neatitikties, didelė pastatų ūkio dalis visoje ES tebėra neužimta. Tai aiškiai rodo, kad Europos būsto krizė yra susijusi ne tik su būstų skaičiumi, bet ir su jų paskirstymu, tinkamumu, adekvatumu kokybės požiūriu ir derėjimu su faktiniais gyventojų poreikiais.

² „Pagrindinės teisės ir būstas vykdant ES su klimato kaita susijusią ir energetikos pertvarką“ (*Fundamental rights and housing in the EU's climate and energy transition*), Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (2026 m.).

19. Daugelyje kaimo regionų, ypač atokiausiuose ir mažiau išsivysčiusiuose regionuose, mažėja gyventojų skaičius, todėl juose yra daug laisvų ir dažnai apleistų būstų. Priešingai, ekonomiškai dinamiškose vietovėse paklausa tebėra labai didelė, todėl teritoriniai skirtumai dar labiau didėja. Dėl šio disbalanso dar labiau didėja atotrūkis tarp miesto ir kaimo regionų, o tai atspindi gilesnes struktūrines problemas, apimančias ir kitas svarbias sritis, pavyzdžiui, ekonominę plėtrą ir užimtumo galimybes.
20. Dar vienas išliekantis iššūkis – duomenų rinkimas ir palyginamumas, nes būsto politika dažnai yra teritorinio ar vietos pobūdžio, o duomenų rinkiniai dažnai yra fragmentiški ir neatspindi būsto dinamikos ir benamystės teritorinio ir demografinio aspekto.
21. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonėje „Būsto problemos sprendimas vykdant įperkamo, tvaraus ir į šeimą orientuoto būsto politiką“ pabrėžiama, kad reikia platesniu užmoju pasižyminti ir socialiniu požiūriu subalansuoto Europos požiūrio į būsto krizę, akcentuojant, kad įperkamas, tvarus ir į šeimą orientuotas būstas yra labai svarbus socialinei sanglaudai ir įtraukčiai. Joje pabrėžiamos nesaugumo dėl gyvenamos vietos, energijos nepritekliaus bei socialinės atskirties sąsajos ir raginama teikti tikslinę paramą pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms. Nuomonėje taip pat akcentuojama, kad svarbu stiprinti viešojo ir nekomercinio būsto modelius, kovoti su būsto sufinansinimu, laikytis subsidiarumo principo, didinti investicijas į socialinį bei įperkamą būstą ir užtikrinti, kad žalioji pertvarka išliktų socialiniu požiūriu teisinga, o būsima būsto politika būtų reaguojama į demografinę kaitą.
22. Europos Parlamento pranešime „Būsto krizė Europos Sąjungoje siekiant pasiūlyti sprendimų dėl deramo, tvaraus ir įperkamo būsto“ pabrėžiama, kad reikalingas visapusiškas Europos atsakas į būsto krizę. Jame akcentuojama, kad galimybė gauti įperkamą, tvarų ir deramą būstą yra socialinis ir ekonominis prioritetas.

Pranešime raginama daugiau investuoti į socialinį ir įperkamą būstą, supaprastinti procedūras, užtikrinti didesnę nuomininkų ir pažeidžiamoje padėtyje esančių grupių apsaugą ir imtis priemonių benamystės, atskirties dėl būsto ir energijos nepritekliaus problemoms spręsti. Jame taip pat pabrėžiama tvarios miestų plėtros, aplinkos apsaugos bei socialinių standartų užtikrinimo, taip pat paramos šeimoms ir jaunimui svarba ir raginama imtis veiksmų kovojant su spekuliaciniu spaudimu ir piktnaudžiavimo finansine veikla praktika.

23. Gegužės 11–12 d. Nikosijoje įvykusiame neformaliame ministrų posėdyje ministrai ir atitinkami suinteresuotieji subjektai pabrėžė bendrą pasiryžimą spręsti būsto krizės klausimą. Dalyviai pasikeitė nuomonėmis ir pasidalijo praktikos pavyzdžiais, susijusiais su supaprastinimo priemonėmis kaip katalizatoriumi būsto pasiūlos augimui paspartinti ir investicijoms sutelkti, nes tai yra itin svarbus veiksnys skatinant naują statybą ir renovaciją, kartu pabrėždami, kad reikia veikti pakankamai apdairiai ir laikantis esamų aplinkos apsaugos ir reguliavimo standartų. Ministrai nurodė, kad inovacijos ir skaitmeninių priemonių naudojimas yra labai svarbūs veiksniai, padedantys didinti statybos sektoriaus našumą ir kartu pasiekti Sąjungos aplinkosaugos tikslus.

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA:

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ pagal savo nacionalinę kompetenciją ir atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes bei ypatumus:

24. rengiant būsto politiką ATSIŽVELGTI į dinamišką demografinių tendencijų ir būsto poreikių sąveiką. Taip pat ATSIŽVELGTI į asmenų (nepaisant jų amžiaus), kurie negali rasti būsto įprastoje būsto rinkoje, įskaitant pažeidžiamoje padėtyje esančius asmenis, būsto poreikius, kartu pripažįstant, kad būsto poreikiai, rinkos suvaržymai ir tinkamos politinio atsako priemonės turi būti vertinami ir sprendimai dėl jų priimami atsižvelgiant į vietos ir regionines sąlygas;

25. ATSIŽVELGTI į vyresnio amžiaus asmenų pageidavimus skatinant galimybes gauti šiuolaikišką, pritaikomą ir prieinamą būstą. Tai turėtų padėti vyresnio amžiaus asmenims, įskaitant vyresnio amžiaus asmenis su negalia, išlaikyti savo nepriklausomumą, savarankiškumą, saugumą ir orumą, suteikiant jiems galimybę saugiai likti savo namuose, juos pritaikius, renovavus ir pakeitus jų paskirtį, arba sudarant palankesnes sąlygas gauti šiuolaikišką ir prieinamesnį būstą, pritaikytą prie kintančių jų poreikių;
26. ATSIŽVELGTI į tai, kad kartų solidarumas taip pat galėtų atlikti svarbų vaidmenį mažinant atotrūkį tarp miesto ir kaimo regionų, nes, kiek tai susiję su demografiniu tvarumu, vietos bendruomenių konkurencingumu ir visuomenės pasitikėjimu, kurti galimybes jaunai darbo jėgai kaimo regionuose yra ne mažiau svarbu, nei didesniuose miestuose;
27. kai tinkama, pasinaudoti 2025 m. gruodžio mėn. Europos Komisijos pristatyto būsto dokumentų rinkinio, įskaitant Europos įperkamo būsto planą, peržiūrėtas valstybės pagalbos taisykles, Europos būsto statybos strategiją ir naująjį europinį bauhausą, teikiamomis galimybėmis ir parama;
28. kai tikslinga, SKATINTI sutelkti viešąsias bei privačiąsias investicijas ir naudotis tokiais mechanizmais kaip būsima europinė investavimo platforma ir būsto supaprastinimo dokumentų rinkinys. Siekiant geriau suderinti aprūpinimą būstu su vietos poreikiais, ypač svarbu atkreipti dėmesį į teritorijas, kuriose patiriamas nuolatinis spaudimas dėl būsto ir kuriose paklausa nuolat viršija pasiūlą, įskaitant vietoves, kurios kai kuriose valstybėse narėse vadinamos vietovėmis, kuriose trūksta būsto. Be to, tinkamai parengtos priemonės gali padėti kuo labiau sumažinti administracinę naštą ir supaprastinti oficialias procedūras, kartu užtikrinant veiksmingą turimų lėšų naudojimą;

29. SKATINTI įperkamo, tinkamo, prieinamo, įtraukaus ir tvaraus būsto pasiūlą taikant ekonomiškai efektyvius, novatoriškus ir aplinką tausojančius statybos ir renovacijos būdus, įskaitant naujojo europinio bauhauzo principais grindžiamus būdus, kuriais derinamas tvarumas, įperkamumas, estetika ir įtrauktis. SKATINTI naudoti skaitmeninio projektavimo priemones, taip pat modulinius ir pramoninius statybos būdus, kurie gali padėti didinti našumą, palengvinti plėtrą ir sumažinti statybos išlaidas. Kai aktualu, REMTI supaprastinimo pastangas, taip pat esamo pastatų ūkio paskirties keitimą ir pakartotinį naudojimą, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir efektyvumo standartus. Tikslinė esamų pastatų renovacija, paskirties keitimas ir funkcinis pritaikymas gali padėti padidinti būsto prieinamumą ir įperkamumą, kartu taip pat remiant energijos vartojimo efektyvumą ir platesnius socialinius tikslus;
30. rengiant būsto statybos ir renovacijos politiką, tiek naujuose, tiek esamuose pastatuose ATSIŽVELGTI į klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos aspektus, skatinant socialiniu požiūriu mišrios paskirties pastatų statybą ir gamtos procesais pagrįstus sprendimus, kartu didinant komfortą ir gyvenimo kokybę, remiant miestų regeneraciją ir apribojant žemės užėmimą, vadovaujantis Sąjungos nustatyta reglamentavimo sistema;
31. SKATINTI diegti novatoriškus statybos produktus ir metodikas, pavyzdžiui, statinių informacinį modeliavimą, kurie gali padėti padidinti našumą, palengvinti plėtrą ir sumažinti statybos išlaidas, tokiu būdu remiant tikslą didinti įperkamo būsto pasiūlą;
32. SKATINTI nuoseklią būsto politiką, kartu būsto aspektą integruojant į kitų atitinkamų sričių politiką arba tokiose srityse kaip socialinė gerovė, lygybė, užimtumas, miestų ir kaimo plėtra, regioninė sanglauda, moksliniai tyrimai ir plėtra bei sveikatos priežiūra. Vykdančią šią integraciją turėtų būti atsižvelgiama į šios politikos poveikį tam tikroms gyventojų grupėms, visų pirma jaunimui, studentams, šeimoms su vaikais, nepilnomis šeimoms, mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams, pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims, benamiams, vyresnio amžiaus asmenims ir asmenims su negalia, kiek tai susiję su galimybe gauti būstą, jo įperkamumu ir kokybe;

33. GERINTI kokybiškų, patikimų ir palyginamų duomenų prieinamumą, bendradarbiaujant su regionų ir vietos valdžios institucijomis pagal jų kompetenciją, siekiant remti įrodymais grindžiamą politikos formavimą, veiksmingą būsto plėtros stebėseną ir vertinimą, remiantis esamais duomenų šaltiniais ir naudojant skaitmeninio modeliavimo priemones, pažangiosios analizės priemones ir kitus novatoriškus metodus. Ši informacija galėtų padėti įvertinti trumpalaikį ir ilgalaikį socialinį politikos poveikį kartu su tendencijomis, susijusiomis su visais gyventojais, įskaitant žmones, gyvenančius atokiuose ar atokiausiuose regionuose, taip pat užjūrio šalyse ir teritorijose, pažeidžiamoje padėtyje esančius asmenis, vyresnio amžiaus asmenis, asmenis su negalia ir asmenis, patiriančius atskirtį dėl būsto;
34. STEBĖTI nepatenkintų būsto poreikių rodiklius, įskaitant benamystę, perpildymą, prastas būsto sąlygas ir per dideles išlaidas būstui. Kai aktualu, duomenys taip pat galėtų apimti gyvenamųjų namų statybai tinkamos žemės prieinamumo ir planavimo padėtį;
35. SKATINTI rengti patikimus ir kokybiškus duomenis, suskirstytus pagal lytį ir asmenų pagrindines ir socioekonominės charakteristikas, kaip priemonę tikslinei ir nuosekliai būsto politikai formuoti, įskaitant priemones, kuriomis sprendžiami energijos nepritekliaus ir galimybių padengti su būstu susijusias energijos išlaidas klausimai. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas duomenų apie nuomos rinkos pokyčius gerinimui, taip pat veiksmingesnio būstų ūkio naudojimo skatinimui nustatant, kai tai įmanoma pagal nacionalines administracines sistemas, laisvus būstus, įskaitant jų vietą ir būklę, ir sudarant palankesnes sąlygas juos sugrąžinti į rinką. Visos priemonės turi atitikti geresnio reglamentavimo principus, be kita ko, turi būti vengiama papildomų išlaidų, reglamentavimo naštos ir administracinės naštos;
36. SKATINTI naudoti sąveikias skaitmenines duomenų sistemas, bendrus rodiklius ir šiuolaikines dalijimosi duomenimis priemones, kartu laikantis duomenų apsaugos taisyklių ir esamos duomenų rinkimo praktikos;

37. SKATINTI keitimąsi žiniomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais visais valdymo lygmenimis, įskaitant regionines ir vietos valdžios institucijas, taip pat atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, be kita ko, Europos kovos su benamyste platformoje ir propaguojant principą „svarbiausia – būstas“.

PRAŠO EUROPOS KOMISIJOS:

38. toliau remti valstybių narių pastangas visais valdžios lygmenimis, taip pat regionų ir vietos lygmenimis, siekiant:
- a) spręsti įperkamo, tinkamo, įtraukaus, prieinamo ir tvaraus būsto trūkumo klausimą, kartu visapusiškai atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją ir subsidiarumo principą;
 - b) šalinti duomenų spragas, susijusias su būsto rinka, pavyzdžiui, duomenų apie kainas, nuomą ir statybų pradžią komercinės paskirties nekilnojamojo turto sektoriuje spragas;
 - c) spręsti benamystės problemą, visų pirma remiant tarpusavio mokymąsi ir palengvinant Europos kovos su benamyste platformos darbą;
39. PROPAGUOTI būsimą Europos būsto aljansą kaip atviro dialogo, tarpusavio mokymosi ir bendradarbiavimo veiksmų forumą būsto problemoms spręsti, remiantis darbo programa, kuri turi būti parengta konsultuojantis su valstybėmis narėmis, kartu atsižvelgiant į tai, kad valstybių narių dalyvavimas šioje iniciatyvoje yra savanoriškas;
40. KURTI būsimą europinę investavimo platformą, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, Europos investicijų banku, nacionaliniais ir tarptautiniais skatinamojo finansavimo bankais ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, taip, kad ji būtų patogi naudoti, prieinama ir atitiktų naudotojų poreikius, kartu atsižvelgiant į tai, kad valstybių narių dalyvavimas šioje platformoje yra savanoriškas;
41. APSVARSTYTI, kokį poveikį aprūpinimui įperkamam ir socialiniu būstu daro dabartinė socialinio būsto subjektų ir jų išpareigojimų, kaip valdžios sektoriaus bendrosios skolos dalies, sektorinės klasifikacijos sistema.

Nuorodos

1. Pirminė ES teisė

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija

2. ES tarpinstituciniai dokumentai

Europos socialinių teisių ramstis

3. ES teisės aktai

2025 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/2458 dėl Europos gyventojų ir būstų statistikos, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 862/2007 ir panaikinami reglamentai (EB) Nr. 763/2008 ir (ES) Nr. 1260/2013

4. Europos Sąjungos Taryba

2026 m. gegužės 11 d. Tarybos rekomendacija dėl naujojo europinio bauhauzo

2026 m. kovo 9 d. Tarybos išvados dėl 2026 m. bendros užimtumo ataskaitos

2026 m. vasario 26 d. Tarybos išvados dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES miestų darbotvarkė: ekonomikos augimo ir klestėjimo skatinimas“

2024 m. gruodžio 2 d. Tarybos išvados dėl profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros ir lyčių lygybės užtikrinimo visoms kartoms demografinių iššūkių kontekste

2024 m. gruodžio 2 d. Tarybos išvados dėl galimybių naudotis įgalinančiomis paslaugomis ir įdarbinimo paslaugomis gerinimo siekiant skatinti asmenų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, įskaitant romus, socialinę įtrauktį mažinant teritorinę nelygybę

2023 m. spalio 9 d. Tarybos išvados „Priemonės, kuriomis romams užtikrinamos vienodos galimybės gauti tinkamą ir desegreguotą būstą ir sprendžiamas segreguotų gyvenviečių klausimas“

2020 m. birželio 8 d. Tarybos išvados „Demografiniai iššūkiai. Tolesni veiksmai“

5. Europos Parlamentas

Towards a new regulatory framework for European population statistics („Siekiant sukurti naują Europos gyventojų statistikos reglamentavimo sistemą“) (2022 m.)

Housing affordability problems across socio-demographic groups („Įvairių socialinių ir demografinių grupių būsto įperkamumo problemos“) (2025 m.)

[„Būsto krizė Europos Sąjungoje siekiant pasiūlyti sprendimų dėl deramo, tvaraus ir įperkamo būsto“](#) (2026 m.)

6. Europos Komisija

Komunikatas „Demografiniai pokyčiai Europoje. Veiksmų rinkinys“ (2023 m.)

Komunikatas „Europos įperkamo būsto planas“ (2025 m.)

Komunikatas „Europos būsto statybos strategija“ (2025 m.)

Komunikatas „Naujasis europinis bauhausas: nuo vizijos prie įgyvendinimo“ (2025 m.)

Komunikatas „Kartų tarpusavio teisingumo strategija“ (2026 m.)

Demography 2040: cities keep growing, while population shrinks in remote rural regions („Demografija 2040 m.: miestai toliau auga, o atokiuose kaimo regionuose gyventojų skaičius mažėja“), Jungtinis tyrimų centras (2025 m.)

7. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

„Būsto problemos sprendimas vykdant įperkamo, tvaraus ir į šeimą orientuoto būsto politiką“ (2026 m.)

8. Pagrindinių teisių agentūra

Fundamental rights and housing in the EU's climate and energy transition („Pagrindinės teisės ir būstas vykdant ES su klimato kaita susijusią ir energetikos pertvarką“), Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (2026 m.).

9. Jungtinės Tautos

[Asmenų su negalia teisių konvencija \(2006 m.\)](#)

The Right to Adequate Housing („Teisė į tinkamą būstą“), faktų suvestinė Nr. 21-Rev.1 (2014 m.)

10. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO)

[*Doing Better for Children*](#) („Vaikams reikia duoti daugiau“) (2009 m.)

11. Akademinis straipsnis

Clair, A. (2019 m.). [*Housing: an under-explored influence on children's well-being and becoming*](#) („Būstas: nepakankamai ištirtas poveikis vaikų gerovei ir vystymuisi“) *Child Indicators Research* (Su vaikais susijusių rodiklių tyrimas), 12 tomas, p. 609–626.

12. Kiti

Population change and housing across the lifecycle: demographic perspectives, methodological challenges and emerging issues („Gyventojų kaita ir būstas visą gyvenimą. Demografinės perspektyvos, metodologiniai iššūkiai ir kylančios problemos“), Gyventojų kaitos centras (CPC) (2015 m.)

„Daug daugiau nei rinka“, Enrico Letta (2024 m.).

The Role of Demographic Data in Property Investment Decisions („Demografinių duomenų vaidmuo priimant sprendimus dėl investicijų į nekilnojamąjį turtą“), įmonė „PropertyData“ (2025 m.)

Pirmininkaujančios Danijos išvados dėl būsimo Europos įperkamo būsto plano (2025 m.), kurioms pritarė 26 valstybės narės